

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б) Б, ЦВК і СНК БССР

№ 276 (5950) 2 снежня 1937 г., чацвер ЦАНА 10 КАП.

ДЗЕСЯЦЬГОДДЗЕ XV З'ЕЗДА ВКП(б)

Сёння спяўняцца 10 год з дня адкрыцця XV з'езду ВКП(б), гістарычнае значэнне якога цяжка пераацаніць. З'езд сабраўся ў абстаноўцы, калі ў нашай краіне закончыўся перыяд аднаўлення разбуранай імперыялістычнай і грамадзянскай войнамі прамысловасці і пачаўся перыяд сацыялістычнай рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі на новай тэхнічнай базе. Побач з гэтым сельская гаспадарка нашай краіны ўвайшла яшчэ талі сабою мора распыленых дробных сялянскіх гаспадарак з адсталай тэхнікай.

Падволячы вышкі сацыялістычнага будаўніцтва, таварыш Сталін у палітычнай справядлівай Цэнтральнай Камітэта XV з'езду паставіў перад партыяй задачы: «Пашырыць і умацоўваць нашы сацыялістычныя намяндны вышкі ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, як у горадзе, так і ў вёсцы, трымаючы курс на ліквідацыю капіталістычных элементаў у народнай гаспадарцы».

Ажыццёвіць гэтую задачу магчыма было толькі шляхам арганізацыйна-разгорнутага наступлення сацыялізма па ўсёму фронту. Гэта патрабавала ўмацнення сацыялістычнай індустрыялізацыі краіны — асноўнай умовы паспяховага развіцця і рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі. Таку ў рэалізацыі на справядлівай Цэнтральнай Камітэта з'езд даручыў ЦК праводзіць сацыялістычную індустрыялізацыю краіны несалябінным тэмпам, развіваючы і пашыраючы вытворчасць сродкаў вытворчасці, у прыватнасці — металургію і машынабудаванне.

Наступны год пасля з'езду пачаўся паказалі, што шлях сацыялістычнай індустрыялізацыі на які партыя ўсталявала адзіна правільным шляхам, які забяспечыў стварэнне ўсіх неабходных умоў для паспяховай пабудовы сацыялізма ў нашай краіне.

XV з'езд даў дырэктывы па складанню першага п'ятигадовага плана народнай гаспадаркі, які быў выкананы нашай краінай за чатыры гады. У выніку выканання першага п'ятигадовага мы стварылі моцны фундамент сацыялістычнай эканомікі, на якім у другую п'ятигодку рабочы клас і працоўнае сялянства, пад кіраўніцтвам партыі большавікоў і вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна, пабудавалі магутны будынак сацыялізма.

З часу XV з'езду прайшло толькі 10 год. Але які велізарны змены адбыліся ў нашай краіне за гэты кароткі час, якія нябачаныя маштабы мы маем зараз у нашай народнай гаспадарцы. Агульнаацэнка ў тора ў газеце «Звязда» пастанова Савета Народных Камісараў СССР аб праграме вытворчасці прамысловасці і рабоне чыгунак на 1938 год з усёй паўночнай паказвае традыцыйнае росту магутнасці нашай сацыялістычнай рэвалюцыі і зображэння працоўных мас. Гэты дакумент ярка дэманструе перад усім светам выключнае перавагі сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі, якая не ведае крызісаў, эканамічных пагроз і трагізмаў.

Калі на першым п'ятигадовым плане выдзелены прадукцыі прамысловасці прэставаў на 1932—33 год у сумы 43,2 мільярд рублёў, то праграма вытворчасці прамысловасці на 1938 год прадугледжвае выпуск валоды прадукцыі на 84,3 мільярд рублёў. Рост амаль у два разы. Валоды прадукцыі прамысловасці аднаго толькі першага квартала 1938 года будзе складаць 20,2 мільярд рублёў, у той час, як валоды прадукцыі прамысловасці поўнага 1927—28 года складалі толькі 18,3 мільярд рублёў.

XV з'езд быў пераважна з'ездам калектывізацыі (Сталін). Пыбываўшым ў вёсцы сельскай гаспадаркі краіне візікі і тамі ле развіцця пазавалдываючым, з'езд паставіў перад партыяй у якасці першачарговага задачы паступова перавод «распыленых сялянскіх гаспадарак на рэальны буйнай вытворчасці (калентывуна апрацоўна зямлі на аснове інтэнсіфікацыі і машынізацыі земляробства), усмерсна падтрымліваючы і заахвочваючы растні аграмаднай сельскагаспадарчай працы».

Гэтае рашэнне з'езду выхадзіла з геніяльнага ўказання правадыра партыі таварыша Сталіна на з'ездзе аб тым, што адзіна правільны выхад на шлях унізшкі краіне адсталай сельскай гаспадаркі — у «пераходзе дробных і распыленых сялянскіх гаспадарак у буйныя і аб'ёмныя гаспадаркі, на аснове грамадскай апрацоўкі зямлі, у пераходзе на калентывуна апрацоўна зямлі на база новай вышэйшай тэхнікі».

Выконваючы гэтае ўказанне таварыша Сталіна і рашэнні XV з'езду, наша партыя пачала і наўхадзіла пачала праводзіць у вёсцы работу па стварэнню неабходных умоў для паступовага пераходу бланка-сераднечных гаспадарак у калгасы. Асноўна з такіх умоў з'явілася арганізацыя ў вёсцы па ініцыятыве таварыша Сталіна машына-трактарных станцый, якія аказалі калгасам велізарную гаспадарча-вытворчую дапамогу, як у апрацоўцы зямлі, так і ў сацыялістычнай арганізацыі працы.

1929 год з'явіўся годам вялікага пераходу. К гэтаму часу ў нашай краіне былі створаны неабходныя ўмовы для больш маштабнага наступлення на капіталістычныя элементы ў вёсцы. Выступачы на канферэнцыі аграрнікаў-марксістаў (снежань 1929 г.), таварыш Сталін паставіў перад партыяй задачу пераходу ад палітыкі абмежавання росту кулацтва да палітыкі ліквідацыі яго як класа на аснове судальнай калектывізацыі.

Гэты нозы дозунг правадыра народаў мабілізаваў партыю, рабочы клас і сялянства на стварэнне ў вёсцы такіх умоў, каб была выключана ўсялякая магчымасць развіцця капіталістычных элементаў. Кулацтва было разгромлена і ліквідавана як клас. Калгасы імя ў вёсцы перамог канчаткова. Гэтым самым была вырашана адна з найбольш важных задач сацыялістычнай рэвалюцыі — перааробка дробных сялянскіх гаспадарак на сацыялістычны лад.

Усе гэтыя велізарныя поспехі сацыялізма, як у горадзе, так і ў вёсцы заваёваны і здобыты партыяй у жорсткай барацьбе з ворагамі сацыялістычнай рэвалюцыі, пачытамі адрэзнікамі сацыялістычнай рэвалюцыі — трацінкі-зіноўца-бухарынскімі бандытамі, агентамі япон-германа-польскага фашызма.

Праз дзесяць дзён народы Савецкага Саюза пойдучы на выбарчыя ўчасткі, каб у дзень вялікага трыумфу сацыялістычнага дэмакратычнага адпач свае галасы за лепшых сыноў і дочак нашай сацыялістычнай рэвалюцыі. У гэты дзень народы вялікага Савецкага Саюза будучы яшчэ больш змантраваць сваю любоў да вялікага Сталіна — арганізатара і кіраўніка вялікіх перамог сацыялізма, сваё маральна-палітычнае адзінства з партыяй Леніна—Сталіна, пад кіраўніцтвам якой у нашай краіне пабудавана сацыялістычнае грамадства, шчаслівае і радаснае жыццё.

Сустрэкаючы выдатную гістарычную дату 12 снежня, кожны працоўны нашай сацыялістычнай рэвалюцыі паказвае новыя ўзоры стаханавіцкай работы, сацыялістычных металаў працы. У адзіным парыве любові і адданасці сваёй сацыялістычнай рэвалюцыі народы СССР пад кіраўніцтвам сацыялістычнай партыі і вялікага Сталіна пойдучы да новых перамог, да поўнай перамогі камунізма.

ПАМ'ЯЦІ СЕРГЕЯ МіРОНАВІЧА КІРАВА

МАСКВА, 1 снежня. (БЕЛТА). У трэцюю гадзіну для злучэння забойства трацінкі-бухарынскімі наймітамі фашызма вялікага, непакіранага рэвалюцыянера Сергея Міронавіча Кірова на прадырствах Масквы адбыліся сходы і сустрэчы, прысвечаныя памяці лепшага з лепшых сыноў савецкага народа. Гутаркі аб С. М. Кіраву прайшлі ва ўсіх пахах завода імя Сталіна, Электрамашіна імя Бубішчына, завода імя Фрунзе і інш.

На ажыццёвых партыйных сходах завода імя Фрунзе аднадушна прынята рашэнне, у якой гаворыцца:

«Ворагі народа забілі Сергея Міронавіча Кірова таму, што ён востра замагаўся за пачасце працоўных мас, за росквіт нашай вялікай сацыялістычнай рэвалюцыі, за перамогу камунізма».

Правераныя купцы трацінкі-бухарынскіх бандаў — алейным ворагам народа — не ўдалося і ніколі не ўдасца па-

варнуць назад нашу вялікую сацыялістычную рэвалюцыю. Вялікі і неперажыты сацыяліст народ песна згуртаваны вакол сваёй роднай большавіцкай партыі, вакол вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна. Слаўныя работнікі НКВД на чале з сталінскім наркомам тав. Ежовым разграмілі воражыя гнезды. Польшы злачынцы, адуленны на месцы злачынства, атрымалі па заслугам.

Імя Кірова святая шануе партыя і ўвесь савецкі народ. Імя Кірова кліча ўсіх працоўных да блізкасці рассявання над усімі трацінкі-бухарынскімі шпіёнамі, які паўвага выкарачэння ўсіх да аднаго заклятых ворагаў сацыялізма.

Памяці аб Кіраву будзе вечно жыць у сэрцы і памяці працоўных нашай рэвалюцыі і ўсяго свету. Яго гераічныя жыццё, беззаветная адданасць партыі Леніна—Сталіна — прыклад для ўсіх пачкаленіяў балябнітоў за камунізм».

ВОДГУКІ БЕЛЬГІСНАГА ДРУКУ НА ПРАМОВУ тав. ЛІТВИНАВА У ЛЕНІНГРАДЗЕ

БРУСЕЛЬ, 1 снежня. (БЕЛТА). Раз гасце прысвае арыкулды прамове тав. Літвінава на сходы выбаршчыкоў у Ленінградзе.

Сацыялістычны орган «Пель» і ліберальная газета «Дарьвер Э» прычодзіць вялікія вытрымкі з прамовы тав. Літвінава, падкрэсліваючы, што гэта памога выказаць нечыму пазіцыю дэмакратычных дзяржаў у адносінах трох фашыстычных краінаў якія адкіта зачэўваюць аб сваім паморы валоданні тэрыторыямі іншых краін. «Пель» абсалва спыняецца на рэчым, але правільным паказе тав.

Літвінавым міжнароднай палітыкі, ажыццэўшай у апошні час.

Велізарную справядлівую, прысвечаную прамове тав. Літвінава, змяшчае буйная газета «Суар». Комуністычны орган «Вуа дэу Пель» падкрэслівае вялікае значэнне зялў зробоных народным камісарам замежных спраў СССР адносна імянення Савецкага Саюза супрацоўнічым ва ўсёй калектывізацыі дзеяння супроць аграсара і адносна абароннай магучасці Савецкага Саюза, якая апрачаца на растушую сіду Чырвонай Арміі, Флота і авіяцыі.

Учора на прадырствах Савецкай Беларусі пачалася сталінская дэкада стаханавіцкіх рэкордаў. Новымі вытворчымі перамогамі сустракаюць дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР перадавікі сацыялістычнай працы.

Рабочыя і работніцы, стаханавіцы і стаханавікі, інжынеры, тэхнікі і гаспадарнікі! Па-большэвіцку правядзем сталінскую дэкаду стаханавіцкіх рэкордаў. Адзначым дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР датэрміновым выкананнем гадавых планаў, узорна падрыхтуем да ажыццяўлення плана прамысловай вытворчасці ў 1938 годзе — першым годзе трэцяй сталінскай пяцігодкі.

МЕНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКТРУГА

БУДЗЕМ ГАЛАСАВАЦЬ ЗА тав. ВАРАШЫЛАВА І тав. ВАНЕЕВА

Сход выбаршчыкаў 11 выбарчага ўчастка

Гэтымі днямі ў клубе шмольні мілікі адбыўся перадыбарчы сход выбарчага ўчастка № 11 Менскай гарадской выбарчай акругі. На сходы прысутнічала 235 чалавек.

Даварная асоба тав. Артаманаў расказаў выбаршчыкам аб выдатным жыццёвым шляху старэйшага большавіка, бліжэйшага саратніка вялікага Сталіна, кандыдата ў дэпутаты Савета Саюза ад Менскай гарадской выбарчай акругі, першага маршала Савецкага Саюза Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

Потым выступілі выбаршчыкі — пастыіткі 22-й школы тав. Качан, хатняя гаспадыня тав. Кучынскай і інш. Яны выказалі сваю блязежную любоў і адданасць тавару Канстытуцыі вялікаму Сталіну, таму, хто даў усім працоўным нашай краіны радаснае і прыгожае жыццё. Яны гаворылі аб вялікім шчасці і гонары, якія вы-

лілі працоўным Менскай гарадской выбарчай акругі — галасаваць за любімага наркома абароны Клімента Ефрэмавіча Варашылава!

З вялікай увагай выслухалі выбаршчыкі таксама біяграфію кандыдата ў дэпутаты Савета Нацыянальнасцей ад Менскай гарадской выбарчай акругі тав. В. Г. Валеева.

У прынятай рэзалюцыі ўхвалены сходы заклікалі ўсіх выбаршчыкаў 11 выбарчага ўчастка аддаць свае галасы за кандыдата ў дэпутаты Савета Саюза тав. К. В. Варашылава і за кандыдата ў дэпутаты Савета Нацыянальнасцей тав. В. Г. Валеева.

Сход закончыўся бурнай авадняй і волькімі прывітаннямі ў гонар вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна і яго вернага саратніка першага маршала Савецкага Саюза тав. Варашылава.

ПРАМОВА І. Т. КАЧАНА

(Настаўнік 22-й школы)

Таварышы! Мы жывем у радасную сталінскую эпоху. Кожны працоўны нашай краіны адчувае сабе пачасцеўшым чалавекам у свеце. Дзе яшчэ бодь доль адна такая краіна, дзе працоўным тав. радасна жыццё. Такой краіна апрача Савецкага Саюза няма ў свеце. Мы таварышам сваёй пудоўнай рэвалюцыі, дзе чалавек акружае сталінскімі клопатамі, дзе сёння прыгожае, а з'ўтра будзе яшчэ прыгожэйшым.

З вялікім уздымам рыхтуюцца працоўныя нашай краіны да выбараў у Вярхоўны Совет СССР. На нашай Менскай гарадской выбарчай акрузе будзе балатывавацца ў дэпутаты Савета Саюза лепшы саратнік таварыша Сталіна, наш любімы нарком абароны Клімент Ефрэмавіч Варашылаў.

Завязаннаў Вялікага Кастрычніка. Сваім энтузіязмам і адвагай, сваім асабістым прыкладам таварыш Варашылаў натхняў байноў на рашучую барацьбу з ворагамі, усяляў у іх упэўненасць у перамозе.

Усё сваё жыццё Клімент Ефрэмавіч Варашылаў звязваў з рэвалюцыяй, з барацьбай за справу рабочага класа. У таварыша Варашылава не было і няма ніякіх інтарэсаў, апрача інтарэсаў нашага народа. Я думаю, што ўсе прысутныя тут, на сходы, перажываюць тое-ж, што і я. Я не памылюся, калі скажу, што 12 снежня, у дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР, у дзень працоўнай нашай выбарчай акругі з радасцю аддадучы свае галасы за таварыша Варашылава. Кожны палічыць за пачасце і гонар галасаваць за такога слаўнага кандыдата.

Няхай жыве наш любімы правадыр і настаўнік вялікі Сталін!

Няхай жыве наш кандыдат у дэпутаты Савета Саюза наш любімы нарком абароны Клімент Ефрэмавіч Варашылаў. (Бурныя апладысменты).

ПІСЬМО ВЫБАРШЧЫКАМ МЕНСКАЙ ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКТРУГІ

Мы, калгаснікі і калгасніцы сельскагаспадарчай арэлі імя Леніна, Калгасно-скага раёна, Чэрнігаўскай вобласці (УССР), на срэй перадыбарчым агульным сходзе аднадушна вылучылі кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР аднаго з лепшых сыноў вялікай партыі Леніна—Сталіна, сацыялістычнай рэвалюцыі, жалежнага наркома абароны, першага маршала Савецкага Саюза Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

Вылучаны нам кандыдат тав. Варашылаў па ўказанню ЦК ВКП(б) даў сваю згоду балатывавацца кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па нашай Менскай гарадской выбарчай акрузе.

Мы вельмі рады таму, што вам выдала вялікае шчасце галасаваць за аднаго з лепшых сыноў партыі Леніна—Сталіна, сацыялістычнай рэвалюцыі, бліжэйшага саратніка вялікага Сталіна, хто з гонарам выконвае задачу ўмацнення абароназдольнасці нашай вялікай краіны Савецкай, хто з гонарам ахоўвае краіну нашай сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян — за Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

Мы раздзяляем гэта шчасце разам з вамі і запэўваем вас, што мы па Кавалевскай выбарчай акрузе аддадзім свае галасы за тых, хто не шкадуе сваіх сіл і амагацца за шчасце і працаўладнаць нашай сацыялістычнай рэвалюцыі і пашлем дэпутатамі ў вышэйшыя органы саветскай краіны, хто на справе даказаў сваю адданасць партыі Леніна—Сталіна, справе сацыялізма і нашаму любімому правадыру народаў таварышу Сталіну.

Няхай жыве наша комуністычная партыя Леніна—Сталіна — арганізатар сацыялістычных перамог!

Няхай жыве першы маршал Савецкага Саюза Клімент Ефрэмавіч Варашылаў!

Няхай жыве наш правадыр, настаўнік і друг вялікі Сталін!

Па дэручым перадыбарчага агульнага сходу калгаснікаў і калгасніц сельскагаспадарчай арэлі імя Леніна:

ВЯЧКАУ, ЗЕМЛЕНІКІ, ЯЦЕНКА, ТАНЦОРАУ.

ПЕРШЫ ДЗЕНЬ СТАЛІНСКАЙ ДЭКАДЫ СТАХАНАВІЦКІХ РЭКОРДАУ

НОВЫ РЭКОРД КАВАЛЯ ТАВ. ЛІНА

ВІПЕВСК. (Спец. нар. «Звязда»). Першы дзень сталінскай дэкады стаханавіцкіх рэкордаў на стаханавіцкім заводзе імя Кірова прайшоў пад знакам шырокага разгорвання сацыялістычнага спаробіцтва, павышэння прадукцыйнасці працы.

Лепшыя паказальнікі з проммага імя дэкады даў каналёўскі пях. Ініцыятар стаханавіцкага руху Каваль Іван, прапуючы з малатабытам Бурніным, даў новы небылы дагэтуль па заводзе рэкорд. Замест дзённай нормы 21 корпус прыстававіны для працы каменшчы і тачальна-абірачана станку № 3630. Ён скаваў 115 капусоў. Апрача таго, ён скаваў 4 валы аўтамата да плугоў Фамічова. Такім чынам сваю дзённую норму тав. Лін з 7 гадзін выкапаў на 604 проц.

Гэтую новую рэкорду спрыяла прапэджана ім рашыцельнае прапса коўкі капусоў. Яна выражаецца ў скарачэнні пачынальнага прапса — рубкі жалеза, што паміа высокай прадукцыйнасці працы дадае таксама вялікую эканомію жалеза.

Добра прызнавалі ў гэты дзень і рад ішчых каналёўскіх. Каваль-стаханавец тав. Латышэвіч па высокакваліфікаванай і рэштументальна-рамончай рабоце даў 372 проц. нормы. Каваль тав. Яфімаў на прапсе капусы скаваў калямова да станку № 3636 і прыбылі рэзаканцы спіч за палет, выкапаў дзённую норму на 290 проц.

Вяскокі ўзровень работы паказалі таксама ў гэты дзень стаханавіцы лінейнага пяха. Фармаўшчык тав. Рагажнікскі Шкаляў на прапсе фармоўскі станіа да станка «Хісей» выкапаў сваю норму на 344 проц. Фармаўшчык Уголен — 266 проц., Пяльчонак — 252 проц., Цымбалаў — 138,4 проц.

У гутарцы з тав. Лінам, апошні заўваў: «Мой рэкорд у таварыства нашай сталінскай Канстытуцыі, выбарам у Вярхоўны Совет СССР. Сваймі рэкордам я хачу таксама выразіць упэўненасць памяці забойца прэзэрваніям ворагамі народа Сергея Міронавіча Кірова, слаўнае імя якога пошчы наш завод».

Анн. ЗАРУБЕЖНЫ.

642 ПРОЦЕНТЫ ЗА ЗМЕНУ

БАБРУСК. Вадзімір Станкевіч зусім лядуна прывадаў вучнем машынабудаванчага завода імя Сталіна. У адзінку сталінскай дэкады стаханавіцкіх рэкордаў, якая правозіцца ў гонар выбараў у Вярхоўны Совет СССР, ён у першы дзень дэкады выкапаў норму на 642 проц.

Стругалышчык гэтага-ж завода Агейчык выкапаў дзённую норму на 258 проц., малым рабочым Шандаровіч, які прол., малым рабочым пачаў перамаваць норму даў у першы дзень дэкады 215 проц.

ГОМЕЛЬСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

КАНДИДАТ У ДЭПУТАТЫ СОВЕТА САЮЗА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР АЛЯКСЕЙ АЛЯКСЕЕВІЧ ВОЛКАЎ

Гэта біяграфія пачынаецца ў сьне Дзітрыеве, былой Рязанскай губерні, у пачатку дзевяностых гадоў мінулага стагоддзя. Яна агуляе тысячамі і сотням тысяч чалавечыя біяграфіі нашай краіны.

Крытыя самай хаткі, дзіч і глуш староў рязанскай вёскі, галечка, забітасць, цемра. У гаспадары—ні зямлі, ні кава, ні каровы. Банька—у грашовых заробках у горадзе Вязьміры. Матка—на кухарыну промыслу.

У нас не з'яўляе самае спраўнае замсучанне бацькі, калі сямігадовы Алёша выказаў недурасное жаданне пайсці «на вучоную частку», паступіць у пачатковую вясковую школу.

Ужо лепш-бы ты лапаш сплэў, чым у школу пайшоў... Падумеш, грамадзі знайшоў... Веці-ж треба? Треба... А каб пасці—зарабіць треба? Треба... Вучоны!

З «навукай» яўна непашававала. Правучаўся два годкі і на гэтым закончыў, уступіў ужо ў сапраўдную школу, суровую школу жыцця. З дзевяці год пайшоў з роднага сёла, каб больш у яго не вяртацца. Пачалося «самастойнае» жыццё. У першыя годкі пасвіў пяціх ковей. Потым працаваў «хлопчыкам на пабегушках» у чайных, у каўбасных, у трацірацях, у рымарных майстэрнях.

У 1917 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

У 1915 і ў 1916 гг. тав. Волкаў прыступіў у Гельсінгфорсе на лямбушай майстарі «Тосно» па рамонтну ваенных караблёў. У гэты час ён праводзіў ужо вялікую палітычную работу не толькі сярод рабочых, але і сярод матросаў Свезборгскага порта.

Прышла з'яўляўся рэвалюцыя. У суднабудавнічым праху выбіраецца першы рабочы камітэт. У склад яго выбіраюць Аляксей Аляксеевіч. Выбраны незабавна рабочыя кантроль энергетычна барацця за справу, дабіваюцца памяншэння вышчальнення работ, пайшлі на зніжэнне штрафы.

У 1918 годзе Пушкілаўскі завод быў верным аплотам партыі большавікоў. У маі месцы Пушкілаўскіх слухалі ў сабе Вязьміра Ільіча. У часе Кастрэчынскай рэвалюцыі пушкілаўскія рабочыя ідуць у першыя рэды Чырвонай гвардыі. Усё, што патрэба было для барацьбы з шкватлікімі ворагамі—пушкі, броняпазы, снажаранне—даваў рэвалюцыйныя рабочыя калектывы сёлаўнага «Краснаго путішова».

У гэтым баявым калектыве быў малодшы рабочы суднабудавнічага праху — Аляксей Аляксеевіч Волкаў. Старыя пушкілаўцы-большавікі — Баранаў, Іван Агароднік — далучалі малодшага рабочага да свядомага грамадскага жыцця, вазілі яго на масавыя маўкі, прывіталі яму першыя навіны блага палітычнага жыцця, вучылі змагацца за самазарадкаванне.

XV З'ЕЗД ВКП(б) (Да 10-годдзя работ з'езда)

Дзесяць год назад, з 2 па 19 сьнежня 1927 года, адбыўся XV з'езд ВКП(б), адзін з найбольш важных з'ездаў у гісторыі нашай партыі.

Гэта быў першы напружанай барацьбы большавіцкай партыі за сацыялістычную індустрыялізацыю краіны. Генеральная лінія на індустрыялізацыю, указаная таварышам Сталіным на папярэднім, XIV з'ездзе ВКП(б) (сьнежань 1925 г.) і прынятая партыяй, пачала даваць свае першыя вынікі.

«Краіна наша становіцца індустрыяльнай краінай. Задача партыі: рухаць далей усімі мерамі індустрыялізацыю нашай краіны», — указваў таварыш Сталін у палітычнай справаздачы ЦК XV з'езду ВКП(б).

На ініцыятыву таварыша Сталіна былі арганізаваны для дапамогі калгасам машына-трактарныя стаянкі. У 1928 годзе было арганізавана і многа новых аэранавых саюзаў, якія праз 2 — 3 годкі пачалі даваць зьярванне вялікую колькасць таварнага хлеба (больш ста мільянаў пудоў). Саюзы дапамагалі сялянства павярнуць на калгасны шлях.

У будыні перадавы саюзы зацікавілі многія тысячы сялян паглядзець, як працуюць трактары, які ідзе ўборка хлеба машынамі. Тут яны паглядзілі пераконаліся ў перавагах будына машынага земляробства, для пераходу да якога треба было аб'яднацца ў калгасы, і рабіліся актывістамі за калектывізацыю.

Пасля XV з'езда ВКП(б), які даў указанні аб усмерным падтрыманні калгасаў, у вёсцы пачала разгортвацца барацьба за калектывізацыю сельскай гаспадаркі. Яна супрацьстаяла ўпарта супраціўленне кулацтва. Кулак наладзіў «хлебную забастоўку», амаўляўся прапавец хлеба здыржае і кааператыву. Кулак падпальваў сямейныя пункты і калгасы, забіваў актывістў сельскага саюза, перадавых калгаснікаў, сельскараў.

У 1928 і 1929 гг. пад гэтым лозунгам XV з'езда разгарнулася ўзмоцненая наступленне на кулацтва, узмацніўся калгасны рух. 1929 год з'явіўся годам вялікага пераходу на ўсё франтах сацыялістычнага будаўніцтва. У гэтым годзе пачаў паспяхова выконвацца першы сталінскі пяцігадовы план развіцця народнай гаспадаркі, былі дасягнуты сур'ёзныя поспехі сацыялістычнай індустрыялізацыі. Была вырашана ў асноўным апа з найважнейшых задач індустрыялізацыі — залуча накарплення сродкаў для будаўніцтва пачытай індустрыі. Павысілася прадукцыйнасць працы на сацыялістычных прадпрыемствах і новабудоваў у розных сацыялістычных сапрацоўніцтва і ўдзяніцтва.

У 1929 годзе асноўная маса сялянства павярнулі з шляху апазасова на шлях калектывізацыі сацыялістычнай гаспадаркі. Яшчэ ў 1928 годзе калгасы засявалі толькі 1.390 тыс. гектараў зямлі, а ў 1929

годзе іх пасевная плошча павялічылася ўжо да 4.262 тысяч. У калгасы следам за беднотай пайшоў сярэдзін.

Неабавяе саюзы і калгасы пачалі вырабляць столькі тавараў хлеба, што ў поўнай меры маглі замяніць хлебную вытворчасць кулацкіх гаспадарак. Абстаноўка ў краіне карэнным чынам змянілася ў параўнанні з першымі годамі новай пачатку і саюзы і калгасы былі яшчэ слабыя. Таварыш Сталін у сваім гістарычным выступленні на канферэнцыі аграрнікаў-марксістаў (у сьнежні 1929 г.) заклікаў партыю, рабочыя клас і працоўнае сялянства перайсці ад палітыкі абмежавання эксплоататарскіх тэндэнцый кулацтва да палітыкі ліквідацыі кулацтва як класа на аснове супольнай калектывізацыі.

За годкі пераходнага пяцігоддзя было створана больш 200 тысяч калгасных гаспадарак, каля 5 тысяч будынічных саюзаў, каля 2.500 машына-трактарных стаянкі. Гэта карэнным чынам змяніла твар савецкай вёскі. Было разгортвана і ліквідавана як клас кулацтва. У вёсцы перамог калгасны клас СССР з краіны з'явіўся перадавы пераходзіць у краіну будына сацыялістычнага сямейства. Такім чынам, была вырашана найважнейшая пасля ўз'яўня ўданы задачы Вялікай сацыялістычнай рэвалюцыі — перабудова сельскай гаспадаркі на сацыялістычны лад.

Трактары і зінубеўцы перад XV з'ездам ужо больш пераходзілі да прамых аўтасоветскіх дэпартыяў. Трактары зрабіліся цэнтрам прыцягнення ўсёх контррэвалюцыйных сіл. Трактарыя з'яўляліся афіцэрамі. Разам з гэтай беларускай свядомаму трактары ўстрайвалі надпольныя друкіры, дзе друкавалі самыя брунды, атрацкія контррэвалюцыйныя накіслі атрацкія дыктатары рабочага класа, супроць камуністычнай партыі. У дзень 7 лістапада 1927 года трактары паспрабавалі наладзіць антасоветскую дэманстрацыю. Яны канчаткова скаціліся да прамоў контррэвалюцый.

XV з'езд ВКП(б) у сваіх рашэннях указваў, што трактары-зінубеўцыяя машына-трактарная група, даўно пераўтварыўся ў левінізм і атрацкія апазасова апазасова з боку ўсёй партыі і ўсёго рабочага класа ў цэлым, перайшла да антасоветскай тактыкі. З'езд указваў, што трактарыя, машына-трактарная група стала «ў азіні раз з атрацкімі ворагамі краіны здыктатары прадарытэра», што трактарыя апазіцыя «стала прадметам найшарэйшага падтрыманні з боку буржуазіі ўсёх краінаў».

Трактары і зінубеўцы з'яўляліся ў усім выключнаму з Камітэтам ворагамі і атрацкімі камуністычнага руху. У прамове на лютэўска-сакавіцкім (1937 г.) пленуме ЦК ВКП(б) таварыш Сталін даў класічны вызначэнне контррэвалюцыйнай сутнасці трактарыя: «Сучасны трактарыя бесь не палітычна пільна ў рабочым класе, абеспечыўна і безыдэйная база школьнікаў, дыверсантаў, развучыкаў, шпіёнаў, забойцаў, банды заклікаў зорагаў рабочага класа, якія дзейнічаюць на наміну ў развучыцых арганізацыях замежных дзяржаў».

Але наперадзе стаялі яшчэ больш грандыёзныя, не вырашаныя тавы задачы. Дзесяць год таму назад існавала яшчэ ў нашай краіне беспароўнае — наладзілася паўтара мільяна беспароўнае. Але неўзабаве (у 1931 г.) беспароўна ўдалося поўнасна ліквідаваць, дзюкуючы поспехам сацыялістычнай індустрыялізацыі.

На вёсцы ў 1927 годзе аставаліся мільяны бедных гаспадарак. Не глядзячы на розныя ільготы і дапамогу савецкай улады, яны не маглі выйсці з нястачы і кулацкай кабалы, пасуль аставаліся дробнымі, разбітымі аднаасобнымі гаспадаркамі. Толькі калектывізацыя, толькі шлях, указаны таварышам Сталіным на XV з'ездзе ВКП(б), вывеш дзесяцігоддзе Савецкай улады на шлях пачысцілага калгаснага жыцця.

За другое дзесяцігоддзе Савецкай улады ў нашай краіне пабудавана ў асноўным сацыялістычнае грамадства. Гігантскі скачок наперад зрабіла сацыялістычная індустрыя, вышапшы на колькасці прадукцыі на першае месца ў Еўропе і на другое ў свеце. У 1928 годзе будына прамысловасць СССР давала на 16,8 мільярада рублёў прадукцыі — у паўтара раза больш, чым у 1913 годзе. За другое дзесяцігоддзе Савецкай улады — у 1936 годзе дзевяціны ўзросты былі перавышаны ўжо больш чым у 7 разоў, а ўзросты 1928 года — амаль у 5 разоў.

